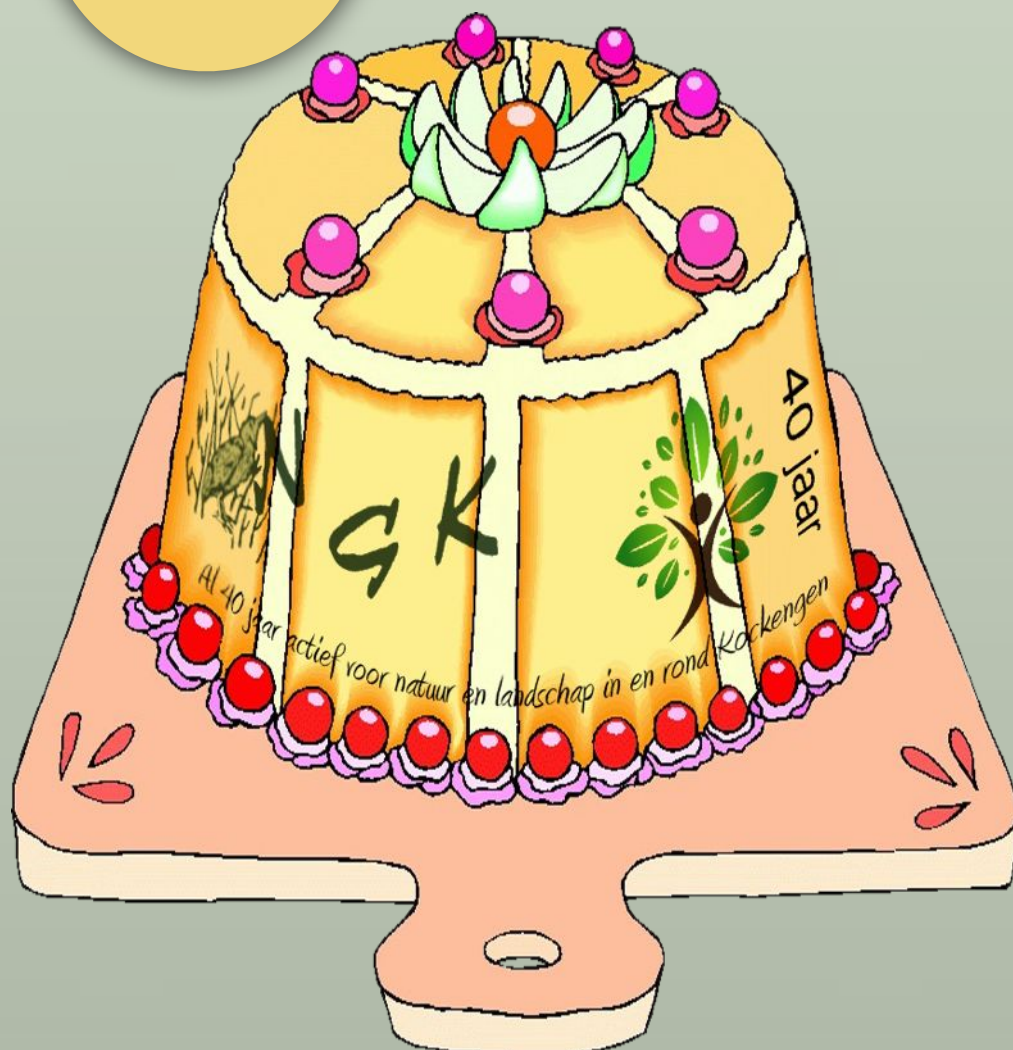


FEEST!



INHOUD

- Voorwoord
- Panama, verrassend veel vogels in een gevarieerd landschap
- De NGK verjaardagswandeling
- Paul Vlaanderen in training voor polsstokkampioenschap
- Naturommetje voor de jeugd bij Arjan de Leeuw
- Peelkamp 2014
- Vogelwaarnemingen Peelweekend
- Zomeravondwandeling Natuurgroep Kockengen
- Slangenden - Araucaria araucana
- Ooievaars
- Een bijzondere vlinder
- Bestuur Natuurgroep bezoekt Karpaten
- Hemelvaart NGK-Jubileumkamp 2014
- Activiteiten 2014
- Stalling gereedschapskar gezocht
- Colofon



VOORWOORD – FEEST



Al 40 jaar actief voor natuur en landschap in en rond Kockengen



Als vereniging vieren we dit jaar feest, we bestaan immers 40 jaar. We hebben al een paar jubileum activiteiten gehad en deze waren succesvol. We begonnen met onze verjaardagswandeling met ruim 40 deelnemers, waarbij een viertal actieve leden in het zonnetje werden gezet. En nu bestaat ook bij onze club het fenomeen erelid. Wie jarig is trakteert, dus was er gebak voor iedereen. Dat je tijdens een dergelijke wandeling ook weer de verbinding aan kan gaan, maakt het nog mooier. Met buurknot-

groepen zijn afspraken gemaakt om eens met elkaar om tafel te gaan om te zien hoe we elkaar kunnen versterken. Het grote verschil met onze buurtjes is dat we als NGK wel erg breed georiënteerd zijn. Niet alleen werken in het landschap, maar ook excursies, nestgelegenheid scheppen voor diverse vogels, nachtvlinderinventarisaties en allerlei andere zaken die we interessant vinden om op te pakken. En daarmee wordt ons pakketje aardig breed, maar ook gevarieerd om aan deel te nemen. En dat zien we terug in jullie deelname.

Het naturommetje voor de jeugd is ook zo'n leuk onderdeel, waarbij jeugdeden al zelf hun eigen excursie organi-

seren. Dat het soms anders uitpakt dan verwacht maakt het nog leuker. Lees verderop maar wat er zo leuk was aan het laatste ommetje.

Het Peelweekend bleek volgens een schrijver superrrrrrr leuk. Dichtbij die prachtige natuur, nachtzwaluwen rondom de tent, wat wil je nog meer. Prachtig weer en een geweldige sfeer.

We hebben tot en met december nog de nodige leuke en afwisselende activiteiten op stapel staan. Zorg dat je die niet mist.

De jaarmarkt is daar één van. We willen hier groot uitpakken. We hebben voor ieder lid of vriend van de Natuurgroep Kockengen een cadeautje klaar liggen. Wat dat is, is nog een verrassing. Je kunt deze verrassing tijdens de jaarmarkt op komen halen in de stand van de natuurgroep vlak bij de witte brug op het Driestammenplein. Ik zie er zelf naar uit dit document in bezit te krijgen.

Als je ons tijdens de jaarmarkt wil helpen, dan hoor ik dat graag.

40 jaar Natuurgroep en nog zo fris als een hoentje, dat biedt perspectief voor de toekomst en maakt me blij. Ik voel me ook een beetje jarig.

Tekst: Ben van der Horst
Foto: Titia Hielema



PANAMA, VERRASSEND VEEL VOGELS IN EEN GEVARIEERD LANDSCHAP



Poison Dart Frog *Oophaga pumilio*

In maart afgereisd naar Panama, het buurland van Costa Rica. Toch in Panama weer veel nieuwe soorten vogels gezien naast natuurlijk een overlap met Costa Rica. Eerst Bocas del Toro bezocht, maar dan niet de drukke hoofdplaats, maar het eiland Isla Bastimentos, de plaats om de kleine en giftige Red Frog te zien. Het eiland is ook de plaats om rustig bij een zogenaamde "leg" te zitten om het paringsritueel van de Golden Collared Mannikin te volgen.

De zogenaamde kanaalzone bezocht. Rechts en links van het beroemde Panamakanaal zijn prachtige natuurgebieden met de bekende Pipeline Road, een oud pad dwars de jungle in. Langs het pad veel vogels zoals de Black-throated Trogon. Aan de linkerkant van het kanaal, oversteken met een soort ponton in de sluis en geluk hebben dat er net

geen mammoetschip in de sluis ligt, ligt het Lorenzo N.P., ook een prachtig en vooral rustig gebied. Hier de moeilijke White-headed Wren en de White-wiskered Puffbird gevonden.

Oostelijker in Panama ligt de Burbayar Lodge in een nog niet zolang per auto bereikbaar gebied. Veel, heel veel jungle en de zeldzame Sapayoa gescoord. Vol-



Golden Collared Mannikin

gende plaats, weer naar het westen, in El Valle. Veel vogels op de voederplanken bij een lodge, zoals de Thick-billed Euphonia, Rufous Motmot en de Gray-necked Woodrail. Langs de zuidkust een paar uur durende boottocht naar het Isla Coiba gedaan, zit een endeem, de Coiba Spinetail en gezien!

Laatste gebied was de omgeving van Boquete, helaas later veel in het nieuws. Dit gebied ligt hoger en er zijn prachtige



Black-throated Trogon





NATUURGROEP KOCKENGEN — ZOMER 2014

... PANAMA, VERRASSEND VEEL VOGELS IN EEN GEVARIEERD LANDSCHAP



White-whiskered Puffbird

➤ paden naar de Vulkaan Baru. Het hoger gelegen gebied is overeenkomstig aan het aangrenzende hogere gedeelte van Costa Rica. De bekende Resplendent Quetzal is goed te vinden.

Al met al zeer de moeite waard om Panama te bezoeken. Je vliegt er zo in één keer vanaf Schiphol naar toe.

Tekst en Foto's: Bram Paardenkooper



Rufous Motmot



Gray-necked Woodrail



Scrub Wren



Thick-billed Euphonia



Resplendent Quetzal male



Resplendent Quetzal female



DE NGK VERJAARDAGSWANDELING



Foto: Robert Vlaanderen

Als opening van het jubileumjaar (40 jaar NGK) organiseerde de Natuurgroep Kockengen op 21 april (2e paasdag) een verjaardagswandeling. Een wandeling over dijken en kades door het veenweidegebied rond Kockengen, waarbij het asfalt zoveel mogelijk gemeden werd. Het thema van deze wandeling was "de veranderingen in het landschap in de afgelopen 5 jaar". Deze verjaardagswandeling is namelijk ook gemaakt ter gelegenheid van het vorige jubileum 35 jaar NGK in 2009.

Op tweede paasdag, 9.00 uur, verzamelden ca. 40 deelnemers zich op het Driestammenplein. Leden van de NGK en genodigden: burens en "buur-natuurclubs" en diverse organisaties, waarmee de NGK samenwerkt. Na een welkomstwoord en introductie door Paul ging de groep op weg naar het Polderreservaat. In het Polderreservaat vertelde Bram iets over de ontstaansgeschiedenis, het beheer en de rol van de NGK. Vanaf de aanleg tot heden werkt de NGK nauw samen met de gemeente en is in de loop der jaren een bijzonder

natuurgebiedje ontstaan met een grote variatie aan planten en dieren. De broedvlotjes van de zwarte stern waren in de afgelopen week weer uitgelegd, maar de zwarte sterns waren nog niet terug.

Bij de dijk langs het Heicop gaf Gerard uitleg over de nieuwe pomp en het waterbeheer in het Polderreservaat. Als onderdeel van het watergebedsplan van het Waterschap is in 2013 een pomp in het Polderreservaat geïnstalleerd om het water in het kerngebied op het juiste niveau te houden.



Al 40 jaar actief voor natuur en landschap in en rond Kockengen



nieuwe, makkelijke, wandelverbinding ontstaan met de polders ten noorden van Kockengen. En is ook het natuurgebiedje van Staatsbosbeheer tegenover de Spengense molen makkelijker te bereiken. En dat was dan ook de volgende stop tijdens de wandeling. Onderweg werden diverse weidevogels gespot en een bruine kiekendief.

Bij het natuurgebiedje van SBB tegenover de Spengense molen werd stil gestaan bij het landschapsonderhoud door de NGK. Sinds 1977 wordt dit gebiedje onderhouden door de NGK. In de afgelopen 5 jaar zijn enkele grote bomen (populieren) verwijderd en ook afgelopen winter zijn de knotwilgen weer gesnoeid. Nieuw in deze polder is pas gegraven hoofdwatgang die parallel loopt aan de dijk langs de Bijleveld, op ca. 10 meter van de voet van de dijk. Tussen de dijk en deze nieuwe hoofdwatgang moet een natuurstrook komen die een sluitende schakel vormt tussen de Veenkade en de natuurstrook langs het Groot Heicop.

Even voorbij het natuurgebiedje ➤



Foto: Oike Vlaanderen



Foto: Robert Vlaanderen

wandeling nog voorzichtig balancerend over een tijdelijk plank het Groot Heicop over, nu konden we comfortabel met een pontje naar de overkant. Door de aanleg van het pontje is er een

...DE NGK VERJAARDAGSWANDELING

➤ van SBB passeerden we de Portengense stroomrug. Een kleirug door het veenlandschap, een overblijfsel van een oud veenriviertje. In de oever van de pas gegraven hoofdwatgang was de kleirug goed te zien, grijze kleigrond en hogere percelen t.o.v. de lager gelegen zwarte veengrond.

Bij het nieuwe poldergemaal Dooijersluis ging de wandeling verder over de Veenkade. Een oude waterkerende kade ontstaan op de grens van de ontginnin-



gen van de graven van Holland en die van de bisschop van Utrecht. Ten noorden van de Veenkade is het plan Grote Sniep in uitvoering. Het grootschalige grondverzet geeft nu nog een rommelig beeld, maar na afronding zal er een groot gebied met natte schraalgraslanden ontstaan. Dit gebied vormt een onderdeel van de Ecologisch Verbindings Zone tussen de Vinkeveense en Nieuwkoopse Plassen. Paul gaf een toelichting op deze nieuwe ontwikkelingen en de aansluiting ervan op het Armenland van Ruwiel. De NGK is al jaren betrokken bij het Armenland van Ruwiel. In het verleden is er gehooid, de waterhuishouding verbeterd en opslag van struiken verwijderd. Op de grondhopen van plan Grote Sniep werd een tapuit gespot en in het Armenland zagen we het veenpluis, diverse soorten zeggen en de wateraardbei.

De wandeling ging verder over de Veenkade richting het recreatieterrein De Bosdijk. In de bosjes van De Bosdijk zagen we de blauwe reigernesten en hoorden we verschillende zangvogels



zoals de zwartkop, winterkoning en de vink. Na wat meters asfalt gingen we verder over de Boterwal, een smal schelpenpad, op de plaats waar vroeger een sloot liep naar de Aa. Aan de westzijde van de Boterwal ligt een natuurstrook die bij de vorige jubileumwandeling net klaar was. Na 5 jaar was de natuurstrook behoorlijk begroeid met water en moerasplanten, maar ook veel opslag van bomen en struiken. Langs de Boterwal werden diverse kievitsbloemen gezien, de gewone rode en de wat minder algemene witte variant. De kievitsbloem is een zeldzame plant van zeer natte hooilanden, die nog op enkele plaatsen in onze omgeving voor komt. De kievitsbloemen werden dan ook veel gefotografeerd.

Na de Boterwal moesten we toch even de asfaltweg op, de Oud Aa, richting de voormalige locatie van kasteel Ruwiel. Vlak bij het eiland waarop ooit het kasteel Ruwiel stond, was het rustpunt van deze wandeling. In een oude boomgaard waren met kisten en planken wat banken gemaakt en konden de benen even tot rust komen onder het genot van koffie met gebak. Wie jarig is trakteert!



Op deze plek nam onze voorzitter Pieter het woord en memoreerde aan het 40-jarige bestaan van de NGK. In de afgelopen 40 jaar heeft de NGK heel veel werk verzet en veel bereikt voor de natuur in en rond Kockengen. Veel van wat we nu onderweg gezien hebben is mede door de inzet van de NGK behouden gebleven of ontstaan. Daarbij zijn heel veel vrijwilligers betrokken geweest, maar een aantal NGK-ers (van het eerste uur) hebben zich al jaren op bijzondere wijze ingezet voor de NGK. Het bestuur van de NGK heeft daarom besloten om ter gelegenheid van het 40-jarig jubileum deze leden te benoemen tot erelid. Pieter vroeg daarom of Bram Paardenkooper, Gerard van Zuijlen, Paul Vlaanderen en Hans Geuze naar voren wilden komen.



Voor elk erelid had Pieter een persoonlijk verhaal over hun jarenlange en grote inzet voor de NGK, het Polderreservaat en natuur en landschap rond Kockengen. En ook de vrouwen achter/naast deze mannen werden niet vergeten. Ook die zijn al die jaren betrokken geweest bij de NGK, denk alleen maar aan al die pannenkoeken die voor de werkdagen zijn gemaakt. De ereleden ontvingen een mooie bokaal ter herinnering aan dit gedenkwaardige moment en voor de dames was er een prachtig boeket.

Aansluitend aan dit feestelijke moment nam Frans ter Maten, voorzitter van het Landschap Erfgoed Utrecht (LEU) het woord. Frans ging in op de bijzondere, brede inzet van de NGK. ➤

...DE NGK VERJAARDAGSWANDELING

► De NGK is een prachtig voorbeeld van de maatschappelijke participatie die momenteel zo door de overheid wordt gepropageerd. De NGK slaagt er al 40 jaar in om “vanuit haar groene hart” mensen enthousiast te krijgen en aan de slag te gaan met natuur en landschap in en rond Kockengen. Het LEU (voorheen Landschapsbeheer Utrecht) ondersteunt de NGK hierbij met cursussen, gereedschappen en materialen.



Foto: Oike Vlaanderen

tuurstrook waar de NGK ook regelmatig heeft gewerkt, meestal met scholen in het kader van boomfeestdag of het project “je school kan de boom in”. Er is inmiddels een gevarieerde moerasstrook ontstaan met riet, ruigte en opslag van bomen en struiken. Tijdens de wandeling hoorden en zagen we diverse rietzangers druk bezig om hun broedterritorium af te bakenen. Op het laatste deel van wandeling werd nog een bijzondere plant ontdekt, de pijlkruidkers. Waarschijnlijk aangevoerd met de klei waarmee de dijk is versterkt.

Rond 13.00 uur was de hele groep weer terug op het Driestammenplein, na een prachtige verjaardagswandeling van ca. 13 km over kades en dij-

ken. Op een klein (mot)regenbuitje na konden we met prima weer genieten van het landschap rond Kockengen. We zagen vele planten, vogels, bijzondere landschapselementen, de veranderingen in het landschap over de afgelopen vijf jaar en het begin van nieuwe ontwikkelingen. De NGK heeft daar in de afgelopen 40 jaar op vele manieren en soms een belangrijke rol bij gespeeld. Met de hulp van vele vrijwilligers hoopt de NGK dit nog jaren voort te zetten, op naar de 45 jaar!

Tekst: Theo van Schie

Foto's: zie bijschriften



Foto: Oike Vlaanderen

Na de koffie met gebak en het benoemen van de ereleden ging de wandeling verder langs het eiland van voormalige kasteel Ruwiel. Paul liet ons een oude gravure zien van het voormalige kasteel, dat in 1673 werd verwoest, alleen het eiland en slotgracht zijn bewaard gebleven. Na deze historische plek gingen we verder over de kade langs het oude riviertje de Aa. Een bijzonder stukje van de wandeling, deze kade met knotwilgen is normaal niet toegankelijk voor publiek. Bij de geitenboerderij Nieuw Ruwiel moest de route weer even over het asfalt van de weg Oud Aa.

Bij het Groot Heicop aangekomen konden we onze wandeling weer voortzetten over een dijk richting Kockengen. Langs het wandel-fietspad ligt een na-



Foto: Robert Vlaanderen



PAUL VLAANDEREN IN TRAINING VOOR POLSSTOKKAMPIOENSCHAP



Samen staan we sterk en zo helpen de verenigingen in Kockengen elkaar regelmatig een handje.

Zo ook de Natuurgroep.

Nadat er dit voorjaar al een gezamenlijke beursvloerdeal met Natuurgroep en Polsstokvereniging was afgesloten, hebben beide verenigingen elkaar weer gevonden.

De Natuurgroep heeft recent een combimotor van Stihl aangeschaft. In de zomer staat deze motor stil, en dat is niet optimaal voor de machine.

Nu moet de Polsstokvereniging in de zomer wekelijks een zandbed frezen en er is een hulpstuk voor de combimotor die deze klus aankan.

Paul Vlaanderen en Pieter Hielema (bestuurslid bij beide verenigingen) gin-

gen daarom op pad om te kijken of het lukt om met de combimotor het zandbed te frezen.

En dat ging heel redelijk.

En aangezien Paul in de bloei van zijn leven is en toch nog wel een carrière als polsstokspringer overweegt moest er ook even geoefend worden.

Dat leverde fraaie plaatjes op.

Het is nog niet helemaal zeker of Paul toestemming krijgt van Agnes ... maar wellicht dat hij binnenkort opgaat voor zijn polsstoklicentie.

In dat geval heeft Pieter er een geduchte concurrent bij in de Veteranenklasse.

Tekst en Foto's: Pieter Hielema



NATUURROMMELTJE VOOR DE JEUGD BIJ ARJAN DE LEEUW



Arjan de Leeuw
Foto: Fam. de Leeuw

Hij was er al vaker over begonnen: ons actieve jeugdlid Arjan de Leeuw wilde graag een excursie organiseren rondom zijn huis in Portengen met een wandeling door de polder achter zijn huis.



Op 17 mei was het dan zover. Arjan had alles met Theo besproken en dat beloofde een leuke excursie te worden met als titel: De natuur in Portengen.

Dat niet alleen Theo en ondergetekende er veel zin in hadden, bleek wel uit de opkomst. Er waren in totaal 21 deelnemers, waarvan 11 kinderen.



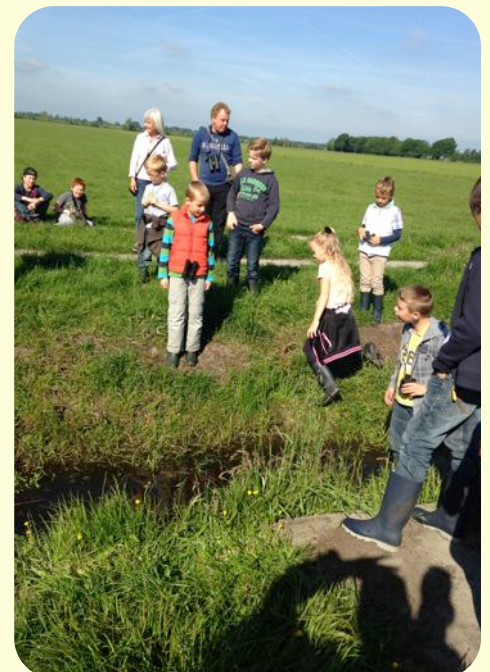
Nadat Theo iedereen welkom had geheten namens de Natuurgroep, nam Arjan het woord. Hij leidde ons rond op het erf, waarbij we verschillende vogelnestjes konden zien. Een vogel had zelfs een nestje gemaakt in een schroevendoosje, waar de schroeven nog in zaten.

We liepen langs de moestuin van Arjan en door het geriefhoutbosje, waar we al verschillende vogels konden horen.



Hierna volgden we het pad naar het weiland. Daarbij moesten we met een plank over de sloot en werd het eerste natte been al gehaald. Maar dat deerde verder niet, de laars werd leeggegoten en er werd weer gewoon verder gelopen.

De eerste vogel die we zagen was een Nijlgans op een hek. Met de telescopen die we mee hadden, was ➤



... NATUURROMMETJE VOOR DE JEUGD BIJ

ARJAN DE LEEUW

➤ deze vogel uitstekend te zien. Ook zagen we een buizerd die vervolgens op zijn nest ging zitten in de bomengroep bij de buren. Een Canadese gans met jongen liep kordaat door het lange gras. De weidevogels lieten zich ook zien. O.a. grutto, kievit, scholekster, tureluur kwamen voorbij.



Dat we op deze dag prachtig zonnig weer hadden was mooi meegenomen. Als Arjan dat ook geregeld heeft, dan mag hij vaker excursies organiseren.

Aan het eind van het weiland is vorig jaar een brede sloot gegraven, waar we nu overheen moesten. Arjan had met zijn vader Jan in de vroege ochtend al een bootje neergelegd, zodat we eenvoudig over konden varen. Alleen dat bleek nog niet zo eenvoudig te zijn. De gladde kant zorgde ervoor dat je niet zo makkelijk in en uit kon stappen. Uitein-



delijk lukte dat allemaal. Maar het bootje bleek niet zo stabiel als we dachten en op enig moment sloeg de boot om en lagen er twee moeders en Esmee in het water. Dat was wel even schrikken, maar toen we van de schrik bekomen waren en het met de dames in orde was, moest iedereen toch wel lachen. Er werden de nodige foto's gemaakt en iedereen werd weer op het land getrokken. Diegenen die een nat pak hadden opgelopen, liepen terug naar het huis. De rest volgde het pad over de kade. Hier werden nog verschillende ganzen, reigers en kuifeenden gezien.

De tocht werd vervolgd tot we weer bij het huis van Arjan aankwamen. Daar werden we warm onthaald door Gerrie, de moeder van Arjan. Met weer droge kleren aan werden we getrakteerd op koffie met zelfgemaakte appeltaart.



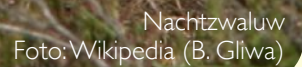
Zulke excursies geven je wel het gevoel, dat je erbij geweest moet zijn, anders heb je iets gemist. Gezellige club mensen, goede excursie leider (Arjan), mooi weer, genoeg vogels om van te genieten, mooie tocht, hilarische momenten en afsluiten met koffie en gebak. Wat wil je nog meer?

Arjan, Jan en Gerrie nogmaals bedankt voor deze geweldige excursie en ontvangst.

Tekst en Foto's: Ben van der Horst

NATUURGROEP KOCKENGEN
ZOMER 2014





's Avonds heb ik samen met Timon, Myrthe, Arjan en Anneclaar een puzzeltocht uitgezet met acht vragen, waarvan het antwoord was: Karekiet.

[illegible]

Tekst: Denny de Lange



NATUURGROEP KOCKENGEN – ZOMER 2014

VOGELWAARNEMINGEN PEELWEEKEND

VOGELWAARNEMINGEN NGK-JUBILEUMWEEKEND DE PEEL VAN 29 MEI T/M 1 JUNI 2014 (HEMELVAART)

	dodaars		Nachtzwaluw (1x)		tijftjaf
	fuut		koekoek		goudhaan
	aalscholver		gierzwaluw		bonte vliegenvanger
	blauwe reiger		groene specht		koolmees
5	knobbelzwaan	35	grote bonte specht	65	pimpelmees
	grauwe gans		boerenzwaluw		zwarte mees
	canadese gans		huiszwaluw		staartmees
	brandgans		graspieper		boomklever
	nijlgans		boompieper		boomkruiper
10	wilde eend	40	witte kwikstaart	70	Grauwe klauwier (1x)
	krakeend		gele kwikstaart		ekster
	slobeend		winterkoning		gaai
	wintertaling		heggemus		kauw
	tafeleend		roodborst		zwarte kraai
15	kuifeend	45	nachtegaal	75	spreeuw
	Slangenarend (1x)		blauwborst		wielewaal
	bruine kiekendief		gekraagde roodstaart		huismus
	buizerd		zwarte roodstaart		vink
	Boomvalk (1x)		paapje		kneu
20	fazant	50	roodborsttapuit	80	putter
	Waterral (1x)		zanglijster		groenling
	waterhoen		merel		Goudvink (1p)
	meerkoet		tuinfluiter		Appelvink (1p)
	kievit		zwartkop		rietgors
25	Houtsnip (1x)	55	grasmus	85	geelgors
	wulp		rietzanger		
	kokmeeuw		sprinkhaanzanger		
	holenduif		kleine karekiet		
	houtduif		spotvogel		
30	turkse tortel	60	fitis		



NATUURGROEP KOCKENGEN – ZOMER 2014

ZOMERAVONDWANDELING NATUURGROEP KOCKENGEN

De Natuurgroep Kockengen (NGK) bestaat dit jaar 40 jaar en organiseerde op als één van de jubileumactiviteiten op 21 juni – het begin van de zomer – een tweeënhalf uur durende avondwandeling door het prachtige Polderreservaat in Kockengen. Een gebied met een zeer grote rijkdom aan flora en fauna.



Maar liefs 24 deelnemers, waaronder ook een aantal kinderen, gewapend met goede schoenen en een verrekijker, scoop of fototoestel (voornamelijk uit Kockengen, maar ook mensen uit Woerden, Maarssenbroek en Maarssen hadden de moeite genomen om naar het Kockengense platteland te komen). Zij lieten zich op deze eerste prachtige zomeravond onder een blauwe lucht en bij een heerlijke temperatuur rondleiden en luisterden zeer aandachtig naar de enthousiaste verhalen van de gidsen van



de NGK: Theo van Schie en Paul Vlaanderen. Zij vertelden het publiek over de (bijzondere) wilde planten die er groeien, zoals de gevlekte rietorchis, de grote ratelaar (die zo genoemd wordt omdat de zaden “rammelen”), gewone koekeksbloem, het moeras-vergeet-mennetje, de zwanenbloem, rolklaver, blaasjeskruid (een watervloetend plantje), etc., en beantwoordden de vele vragen.

In het riet werden diverse rietvogels gehoord, waaronder de kleine karekiet. Maar het meest bijzondere is toch wel de zwarte sternkolonie (de grootste van de provincie Utrecht). Er zijn inmiddels maar liefst 33 jonge vogels geteld! Zij gaven ook nog een show weg: de vogels scheerden over de groep gretig belangstellenden. Ook werd er nog een volwassen ringslang gespot, zeer bijzonder. Een roestje (nachtvlinder) werd gesignaleerd door een oplettende deelnemer en er werden ook larven van het elzenhaantje (een soort torretje) aangetroffen.

Een ander zeer actueel onderwerp dat de aandacht kreeg

(in ons natte Kockengen) was de waterhuishouding en het schonen van het water door het rietfilter.

Kortom, het was een zeer boeiende, leerzame, mooie eerste zomeravond met enthousiaste gidsen en een zeer geïnteresseerd publiek.



Voor herhaling vatbaar NGK!

Tekst en foto's: Ineke Berger-Versteegh





SLANGENDEN - ARAUCARIA ARAUCANA



Slangenden Roerdomp 90

De Slangenden, een opvallende boom met een prehistorische uiterlijk, is een bijzondere boomsoort. Veel prachtige exemplaren zijn op natte plekken overal ter wereld te bewonderen. De Slangenden wordt ook wel Apenboom of Aparentreiter genoemd omdat apen er wel in kunnen klimmen, maar niet weer naar beneden kunnen vanwege zijn scherpe stekels.



Rijpe vrouwelijke kegel

In Kockengen staat 1 Slangenden op Roerdomp 90 in een klein voortuintje. Het is een mannelijke boom met hangende, roestkleurige bloemen, die hun

stuifmeel loslaten, dat dan door de wind wordt verspreid.

De vrouwelijke bloem is een ronde kegel van 15 cm bovenin de boom aan het uiteinde van de tak. De goudbruine zaden doen er 2 jaar over om te rijpen. Ze zijn smakelijk en smaken naar tamme kastanjes.



Slangenden stam

De stam is recht 50 meter hoog en bijna nooit vertakt, met opvallende litten waar de takkenkrans heeft gezeten.

Een takkenkrans doet er gemiddeld 18 maanden over om zich te vormen, dus niet ieder jaar. Het is een trage groeier.

Er werden 225 miljoen jaar oude fossiele overblijfselen gevonden uit de Jura tijd. Circa 190 miljoen jaar geleden overheerste deze boomsoort het zuidelijk halfmond. Nu wordt de den nog in enkele kleine gebiedjes in Chili aangetroffen en een grote groep in de Andes-

gebergte op de westelijke helling op een hoogte tussen de 600 tot 1.800 meter.

De Slangenden wordt zwaar beschermd door het Pehuenche volk (ca. 5.000 Pehuenche Indianen, een apart onderdeel van het Mapuche rijk), dat Volk van de Slangenden betekent. Hij wordt zowel vereerd als gerespecteerd. Zij spreken tegen de boom, zegenen hem en bidden dagelijks tot hem. De Slangenden is voor de Pehuenche indianen als een moeder; de mens mag de balans van de natuur niet verbreken om de den te kappen.

Dit volk leeft langs de bovenstroom van de Bio- Bio rivier, de langste rivier van Chili. In de late zomer verzamelen de indianen voedsel van de Slangenden. Het oogsten van de zaden is een gevaarlijk karwei. Ze moeten met lange stokken op 50 meter hoogte uit de top van de boom geslagen worden en de zaden vallen dan als hagelstenen naar ➤



Vrouwelijke kegel

...SLANGENDEN - ARAUCARIA ARAUCANA



Mannelijke kegel

►beneden. Een indianenfamilie kan wel tot 4.000 kg zaden verzamelen die als noten gegeten worden, waar een voedzame drank van gemaakt en brood van gebakken wordt. Ook word het vee er in de lange winter mee gevoederd.

De strijd om de boom te redden
Hoewel de Slangenden in 1976 door de Chileense overheid werd uitgeroepen tot beschermde boomsoort, ging de illegale kap van de bomen en het aansteken van bosbranden (na de bos-

branden was het hout nog goed bruikbaar) door:

Doordat de regering van Chili de wet niet handhaafde, werd in 1987 mede door druk van de houtindustrie de bescherming weer opgeheven.

Met steun van de grootste milieubeweging van Chili startte de Pehuenche indianenfamilies een landelijke campagne om de overgebleven wouden te beschermen. Na bittere strijd riep de overheid het omstreden gebied uit tot nationaal reservaat, waarbij de toegang tot de Slangenden aan de plaatselijke bevolking werd ontzegd.

Een schandalige beslissing van de overheid als dank voor al die jaren dat de Indianen de bomen in bescherming hadden genomen

Tekst en foto's: Paul Vlaanderen



Mannelijke bloeiwijze



Slangenden zaad



Ooievaars



Afgelopen vrijdag fietste ik samen met mijn man weer eens sinds lange tijd een tochtje langs Nieuwkoop/de Meije. Ik was er al een jaar of vijf niet meer geweest. Hoe prachtig is het daar geworden! Natuurmonumenten lijkt het hele gebied aangekocht te hebben. De plaatselijke bevolking is er niet zo blij mee, ik zag een bord met de tekst: ze maken hier een moeras. Fantastisch vond ik ook het nieuwe gebied van Natuurmonumenten waar een wandeling van 2,2 km is uitgezet. Jammer dat mijn conditie het niet toeliet, maar dat pad (Jos Gemmekepad) gaan we zeker binnenkort lopen. Nu zie je er nog grutto's, tureluurs en die vertrekken eerdaags weer naar Afrika.



Maar ik vond het prachtig! Keek werkelijk mijn ogen uit! Superlatieven schieten te kort. Zeldzame bloemen, zoals de scabiosa, veel vlinders omdat de bermen niet gemaaid worden, etc. Ik heb erg veel foto's gemaakt ☺

Als klap op de vuurpijl zag we een ooievaar met twee jongen op het nest. De ouder was druk bezig met hen te leren hoe ze zich als volwassen vogel horen te gedragen. Een machtig gezicht:

als de moeder zich poetste, deden zij dat na, ze strekte haar poot naar achteren om een vliegbeweging te instrueren. Zo'n mooi schouwspel en zie haar beschermende vleugel over de jongen heen. Sommige mensen denken dat je de ooievaars verjaagt als je te dichtbij komt. Onzin, ze komt echt niet van haar nest af als ze jongen heeft en ik was dus in de gelegenheid om dit schitterende tafereel met mijn telelens vast te leggen.



Ik hoef niet te zeggen dat ik heb genoten, dat blijkt wel uit mijn enthousiaste verhaal. Het was ook nog eens prachtig weer, mijn dag kon niet meer stuk! En wat een leuk terrasje (heette de blauwe Meije), daar gaan we zeker ook nog eens heen. Nu jammer genoeg niet gelukt ☹

Ik herinnerde me ineens de documentaire Beleeft de lente van een paar weken terug. Daarin werd door de boswachter iets verteld wat mijn man en ik nog niet wisten:

Een ooievaar legt vaak meerdere eieren. Die komen uit, maar ze zal nooit meer dan drie jongen laten opgroeien. Ze vrat er eentje op en gooide de twee anderen zo uit het nest, dat lieten ze dus zien. Het lijkt heel luguber, maar het is heel erg gemakkelijk te verklaren: ze kan niet voor zes jongen eten vinden. Zo mooi zit de natuur dus in elkaar.

Tekst en foto's: Ineke Berger-Versteegh





EEN BIJZONDERE VLINDER

Tijdens het Peelweekend werd de phegeavlinder (*Amata phegea*) gezien tijdens een excursie.

Deze vlinder is zeldzaam in Nederland en België, maar kan in kleine populaties lokaal voorkomen.

In Nederland is het een zeldzame soort met populaties in het noordelijke deel van Limburg en het aansluitende deel van Noord-Brabant en in de buurt van Bergen op Zoom.

Op de vliegplaatsen zijn ze soms talrijk aanwezig.

Erg leuk dat deze vlinder tijdens het Peelweekend is gespot.

Tekst: Ben van der Horst
Foto: Marcella de Bruijne



Phegeavlinder (*Amata phegea*)





Foto: Theo van Schie

Mei 2014 – Het jaarlijkse uitje van het NGK- bestuur had dit jubileumjaar een bijzonder karakter. Gaan we normaliter in september vogelen op Texel, dit jaar was de bestemming Roemenië.



Foto: Theo van Schie

In Roemenië ligt een hoefijzervormige bergketen, de Karpatenboog, met daarin het Transsylvanische Plateau. Het Transsylvanische Plateau ligt op ongeveer 300 – 600 m. hoogte.



Foto: Bram Paardenkooper

Het landschap op de Transsylvanische hoogvlakte kenmerkt zich door

kleinschalig agrarisch gebruik, dorpjes, (oer-)bossen, rivieren, meren, etc. Wereldberoemd is de hooicultuur met zijn



Foto: Bram Paardenkooper

metershoge hooimijten en de zeer bloemrijke hooilanden, vijftig plantensoorten per m² is daar gewoon.

Een mooi boerderijtje in het pittoreske Vaida Camaras werd ons basis-



Foto: Theo van Schie

kamp en van daaruit gingen we dagelijks op pad om een deel van dit gebied te onderzoeken. En het was prachtig. Veel van de vogelsoorten die in Neder- ➤

...BESTUUR NATUURGROEP BEZOEKT KARPATEN



Grauwe Gors
Foto: Bram Paardenkooper

Benieuwd naar een – bijna comple-
te – lijst met waargenomen soorten?
Volg dan de volgende [link](#)

Voor het bestuur geldt dat de natuur
prachtig was, dat we veel gezien en ge-
leerd hebben en dat het boven alles een
bijzonder gezellige reis was.



Foto: Bram Paardenkooper

➤ land verdwenen zijn, deels door in-
tensief agrarisch gebruik van de grond,
komen daar nog in overvloed voor.
Denk bijvoorbeeld aan Leeuweriken,
Gorzen en Klauwierren. Ook aan Vlin-
ders, Insecten en Plantensoorten geen
gebrek. Een veel gehoorde uitroep was



Foto: Theo van Schie



Foto: Theo van Schie



Tapuit en Ortolaan
Foto: Bram Paardenkooper

dan ook: "Ik weet niet meer waar ik
moet kijken". En wie heeft in Nederland
voor het laatst een roepende Roer-
dorp, samen met Kwak en Woudaapje
gezien?



Foto: Bram Paardenkooper



Foto: Bram Paardenkooper

Tekst: Pieter Hielema
Foto's: Theo van Schie/Bram Paardenkooper





HEMELVAART NGK-JUBILEUMKAMP 2014

Aan de rand van de Peel, op de grens tussen Noord-Brabant en Limburg, stonden we met 10 tentjes op de camping. Het kamp begon voor sommigen al op woensdagmiddag, maar je kon ook op donderdagavond nog aansluiten. Vanaf de camping “de Peelkant” liep je zo het bos in en begonnen de vogelwaarnemingen. De lijst stond op een groot papier en hing droog in de handige kar van Jan. Het doel om deze dagen minimaal 60 verschillende vogels waar te nemen, werd al snel bijgesteld. Na de ochtendwandeling op donderdag was dit aantal al in zicht en werd dus opgehoogd tot 85!

Het waren lange dagen. De eerste wandeling begon om zes uur 's ochtends, de laatsten kwamen binnen na elf uur 's avonds. De wielewaal was een veelgehoorde vogel, een slangenarend

liet zijn kenmerkende bidden zien met uitgestrekte poten hoog in de lucht. De boomklevers en boomkruipers zaten samen op één boom, de jonge spechten verraadden zich in hun nest door hun roep om eten, een dodaars in de verte ging steeds weer even onder water en de nachtzwaluw liet zich zelfs op de camping horen. Een blauwborst, roodborst, paapje en roodborsttapuit blijken in het Duits veel makkelijker te onthouden: letterlijk vertaald een blauw-, rood-, bruin-, en zwartbuik.

Onder het genot van gezamenlijke maaltijden werd er naast het vogelen ook veel bijgepraat. We speelden het stokkengooispeel Kubb en er werd een heuse vogel-quiz-speurtocht gelopen (of gerend). De speurtocht was ter plekke bedacht door de aanwezige jeugdleden Arjan de Leeuw, Denny de

Lange, Myrthe en Timon Weijers. Ze maakten het ons best lastig met vragen als:

- Hoeveel arendsoorten zijn er: 9, 12 of 13?
- Op welk gedrag lijkt het gedrag van een brilparulazanger het meest?
- Welke vogelsoort heeft geen dubbele betekenis (Notenkraker, Babbelaar, Gors)?

Het weer werd gedurende ons verblijf steeds beter. Het begon met regen, maar vrijdag en zaterdag waren prachtige dagen met veel zon. Het was heerlijk om zoveel buiten te zijn. Moe en vol daan gingen we naar huis, een mooie ervaring rijker.

Tekst: Anneclaar en Robin Weijers
Foto's: o.a. Niels van den Berg, Marcella de Bruine, Robert Vlaanderen
Fotocompositie: Agnes Vlaanderen





NATUURGROEP KOCKENGEN – ZOMER 2014

ACTIVITEITEN 2014

11 juli	Met de polderwachter op stap	Rondom Kockengen
9 augustus	Zomerwerkdag (boomopslag verwijderen)	Polderreservaat
6 september	Stand NGK op jaarmarkt Kockengen	
11 september	Lezing door Bram Paardenkooper	't Kockenest
13 september	Natuurommetje voor de Jeugd	Waverhoek
18 oktober	Bezoek museum Naturalis voor de Jeugd	
1 november	Nationale natuurwerkdag	
13 december	Werkdag	
18 december	Midwinteravondlezing	

Contactpersoon werkdagen:

Ben van der Horst (0346-241185, ben.van.der.horst@natuurgroepkockengen.nl)



NATUURGROEP KOCKENGEN – ZOMER 2014

STALLING GEREEDSCHAPSKAR GEZOCHT



De Natuurgroep is op zoek naar een nieuwe stalling voor onze gereedschapskar. Reden hiervan is dat de boerderij met de huidige stalling op termijn wordt verkocht.

Weet je een geschikte plek (binnen of overkapping), waar de kar eenvoudig opgehaald en weggebracht kan worden, neem dan contact op met [Ben van der Horst](#).

De maten van de kar zijn: 3m x 1,5m x 2m (lxbxh).

NATUURGROEP KOCKENGEN ZOMER 2014

De jaarlijkse contributie van € 10 of de vriendenbijdrage van € 20 per jaar wordt in januari van elk jaar door de Natuurgroep automatisch van je bankrekening geïncasseerd. Daar waar dit anders afgesproken is neemt de [penningmeester](#) zelf contact met je op.

COLOFON

Voorzitter

Pieter Hielema, Purperreiger 11, tel. 0346 - 240211

pieter.hielema@natuurgroepkockengen.nl

Secretaris

Ben van der Horst, Zwanebloem 5, tel. 0346 – 241185,

ben.van.der.horst@natuurgroepkockengen.nl

Penningmeester

Bram Paardenkooper, Wagendijk 39, tel. 0346 – 241872,

bram.paardenkooper@natuurgroepkockengen.nl

Algemeen Bestuurslid

Theo van Schie, Kon. Julianaweg 7, tel. 0346 – 241060

theo.van.schie@natuurgroepkockengen.nl

Paul Vlaanderen, Pr. Bernhardweg 11, tel. 0346 - 241617

paul.vlaanderen@natuurgroepkockengen.nl

Gerard van Zuijlen, Heicop 7, tel. 0346 - 576147

gerard.van.zuylen@natuurgroepkockengen.nl

NGK Nieuwsbrief

Hayo Baan, Prins Bernhardweg 14, tel. 06 - 12308489

info@hayobaan.nl – www.hayobaan.nl

